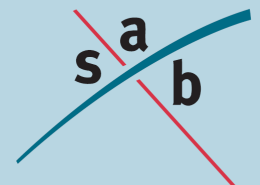


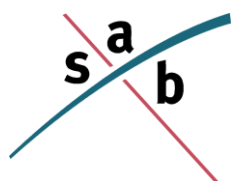
Quick scan natuur

# **Buitengebied, permanente bewoning 31 recreatieverblijven recreatiepark Mulligen**

**Gemeente Oldebroek**

Datum: 12 april 2017  
Projectnummer: 150463





SAB  
Postbus 479  
6800 AL Arnhem  
tel: 026 - 357 69 11  
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: V. Hommersen  
Tweede lezer: E. Verkaik  
Project: Buitengebied, permanente bewoning 31 recreatieverblijven recreatie-  
park Mulligen  
Projectnummer: 150463\_01

## **INHOUD**

<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	<b>3</b>
1.1	Aanleiding	3
1.2	Besluitgebied	3
<b>2</b>	<b>Wettelijk kader</b>	<b>7</b>
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	9
2.3	Bescherming houtopstanden	11
<b>3</b>	<b>Quick scan natuur</b>	<b>13</b>
3.1	Onderzoeksmethode	13
3.2	Gebiedsbescherming	13
3.3	Soortenbescherming	16
3.4	Bescherming houtopstanden	22
<b>4</b>	<b>Conclusie en advies</b>	<b>23</b>
4.1	Gebiedsbescherming	23
4.2	Soortenbescherming	23
4.3	Bescherming houtopstanden	25
4.4	Vervolgstappen	25

### **Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur**



# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

Aan de Mulligenweg te Oldebroek bevindt zich recreatiepark Mulligen. Een aantal bewoners van dit recreatiepark heeft zich verenigd in de Belangen Vereniging Mulligen (BVG). Deze vereniging wil permanente bewoning op het recreatiepark mogelijk maken. Hiertoe heeft de BVG op 2 november jl. bij de gemeente een verzoek ingediend. Het verzoek heeft betrekking op 31 van de 44 recreatieverblijven. Naast een functiewijziging is tevens sprake van nieuwe bouw mogelijkheden voor bijbehorende bouwwerken. Dit heeft betrekking op het bouwen van bijgebouwen (max 50 m<sup>2</sup>) binnen bestemmingsvlak Wonen, Recreatie en Bos. De gemeente heeft aangegeven dat het verzoek nader moet worden onderbouwd met een ruimtelijke onderbouwing alvorens wordt besloten of de recreatiewoningen uit het verzoek voor een permanente woonbestemming in aanmerking komen.

Uit de omgevingsvergunningaanvraag moet blijken dat met de geplande ruimtelijke ontwikkeling geen sprake is van het overtreden van de nu geldende natuurwet- en regelgeving. Dit moet zijn onderbouwd door middel van ecologisch onderzoek. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden en soorten en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is. In voorliggende rapportage wordt enkel de ruimte rond de (recreatie-)woningen beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. De woningen zelf zullen in dit rapport niet worden beoordeeld.

## 1.2 Besluitgebied

### 1.2.1 *Huidige situatie*

Het besluitgebied ligt binnen de gemeente Oldebroek in de nabijheid van de buurtschap Mulligen, ten zuidoosten van Oldebroek. De omgeving van Oldebroek (provincie Gelderland) kenmerkt zich voornamelijk door een agrarisch grondgebruik in de vorm van weilanden en agrarische bedrijven, afgewisseld met enkele woonhuizen. In de omgeving liggen plaatsen als Oosterwolde, Elburg en het Harde. Ten zuiden van Oldebroek bevindt zich de Veluwe en ten westen liggen het Drontermeer en het Veluwemeer.

Het besluitgebied zelf bestaat uit een bosrijk recreatiepark aan de rand van de Veluwe. Dit recreatiepark heeft een oppervlakte van circa 6,5 hectare. In totaal zijn er 44 recreatieverblijven aanwezig, bestaande uit recreatiewoningen en stacaravans. Het park omvat daarnaast ook nog één (voormalige beheerders-)woning en enige open kavels, die ook als standplaats voor kampeermiddelen kunnen worden gebruikt. In voorliggende rapportage wordt enkel de ruimte rond de (recreatie-)woningen beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. De woningen zelf zullen in dit rapport niet worden beoordeeld. Het terrein wordt in het noordwesten begrensd door de Vreeweg en een agrarisch perceel aan de Bongersweg, in het noordoosten door de Bongersweg, in het zuiden door een zandweg tussen de Mulli-

genweg en de Bongersweg en in het zuidwesten door de Mulligenweg. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het besluitgebied weer.



*Topografische kaart met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.*



*Luchtfoto met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Google Maps. Bewerking: SAB. In voorliggende rapportage wordt enkel de ruimte rond de (recreatie-) woningen beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. De woningen zelf worden in dit rapport niet beoordeeld.*

Op 31 maart 2017 is een veldbezoek uitgevoerd. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het besluitgebied ten tijde van het veldbezoek.



*Impressie van het besluitgebied ten tijde van het veldbezoek. 1, 2 en 3) zandweg die door recreatiegebied Mulligen leidt, 4) zuidzijde van recreatiegebied (links op foto) en naastgelegen agrarische grond (rechts van zandpad, hoort niet meer bij het besluitgebied).*

### **1.2.2 Toekomstige situatie**

Het plan heeft betrekking op 31 van de 44 solitaire recreatieverblijven op het recreatiepark Mulligen. Het verzoek is om hier permanente bewoning toe te staan. De recreatieverblijven bestaan uit recreatiewoningen en stacaravans. Naast een functiewijziging is tevens sprake van nieuwe bouw mogelijkheden voor bijbehorende bouwwerken binnen Bos-1, Recreatie en Wonen (zie navolgende afbeelding).





*Situatieschets van het besluitgebied. Het plan heeft betrekking op het permanent bewonen van solitaire recreatieverblijven. Naast een functiewijziging is tevens sprake van nieuwe bouw mogelijkheden voor bijbehorende bouwwerken binnen Bos-1 en Wonen.*



## 2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur, zoals dat onderzocht wordt in voorliggende quick scan, is op te delen in gebiedsbescherming, soortenbescherming en de bescherming van houtopstanden. Bepaalde natuurgebieden worden beschermd door de Wet natuurbescherming en daarnaast is ook in provinciale verordeningen gebiedsbescherming vastgelegd, waaronder de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland. Ook de bescherming van plant- en diersoorten en de bescherming van houtopstanden is geregeld in de Wet natuurbescherming.

### 2.1 Gebiedsbescherming

#### 2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Hieronder wordt een toelichting gegeven bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

#### 2.1.2 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Voor Natura 2000-gebieden heeft deze zorgplicht een beperkte zelfstandige betekenis, volgens de Memorie van Toelichting. Dat heeft er mee te maken dat de Wet natuurbescherming voldoende instrumenten bevat om schadelijke handelingen in Natura 2000-gebieden te beperken.

##### 2.1.2.1 Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7, lid 2 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursor-

gaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt (artikel 2.7 lid 1).

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

#### 2.1.2.2 *Bijzondere nationale natuurgebieden*

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruik maken van zijn of haar aanschrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

#### 2.1.3 **Natuurnetwerk Nederland**

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeragegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

In een nieuw bestemmingsplan dat ligt binnen het GNN zijn geen nieuwe functies mogelijk, tenzij:

- geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Beschermd weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO (en voor het overige deel in het GNN). Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwvestiging, uitbreiding van bestaande (en reeds in de GO gelegen) bestemmingen en de schaal/omvang van de ingreep (en daarmee het effect op de kernkwaliteiten). Tevens moet voor deze ontwikkelingen de ladder voor duurzame verstedelijking worden doorlopen.

De provincie Gelderland vindt het van belang dat de ganzenfoerageergebieden geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in de beschermd weidevogelgebieden. De provincie wil in de beschermd weidevogelgebieden een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels.

## **2.2 Soortenbescherming**

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

### **2.2.1 Verboden en zorgplicht**

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermd plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomge-

ving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

#### 2.2.1.1 Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

#### 2.2.1.2 Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

#### 2.2.1.3 Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

### 2.2.2 **Opzetvereiste**

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

### **2.2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing**

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

## **2.3 Bescherming houtopstanden**

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

## 3 Quick scan natuur

### 3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan natuur is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan natuur is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 31 maart 2017 heeft een ecooloog van SAB het besluitgebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

### 3.2 Gebiedsbescherming

#### 3.2.1 *Wet natuurbescherming*

In 2016 is een memo opgesteld<sup>1</sup>, die de gebiedsbescherming beoordeelde van het toestaan van permanente bewoning. In deze memo werd beoordeeld dat het beoogde toestaan van permanente bewoning de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg staat. Echter nu is de situatie iets gewijzigd ten opzichte van 2016, aangezien nu ook de realisatie van bijgebouwen is beoogd. Derhalve volgt hieronder een nieuwe beoordeling.

Het besluitgebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming is aangewezen (zie navolgende afbeelding). In een straal van 3 kilometer ligt één Natura 2000-gebied. Het besluitgebied grenst in het oosten direct aan Natura 2000-gebied de Veluwe. Recreatie direct naast een Natura 2000-gebied kan verstorend werken op het betreffende gebied. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door trillingen, licht en geluid. Echter, ook in de huidige situatie is recreatie het hele jaar door toegestaan. In de nieuwe situatie blijft deze jaarronde recreatie in het besluitgebied van kracht voor de 13 recreatiewoningen zonder woonbestemming. De overige 31 woningen in het besluitgebied hebben in de nieuwe situatie de bestemming wonen gekregen. Aangezien het besluitgebied in beide situaties intensief wordt gebruikt, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat de permanente bewoning van 31 van de recreatiewoningen extra verstoring op het nabijgelegen Natura 2000-gebied tot gevolg heeft. Echter, de realisatie van bijgebouwen met een maximale oppervlakte van 50m<sup>2</sup> kan tijdelijke extra verstoring met zich meebrengen in de vorm van geluid en trillingen. Ook kan gedacht worden aan de effecten van vermisting en verzuring als gevolg van de realisatie van bijgebouwen. Dit kan een verhoogde emissie van stikstof naar de lucht veroorzaken, waardoor een toename kan optreden van stikstofdepositie op voor

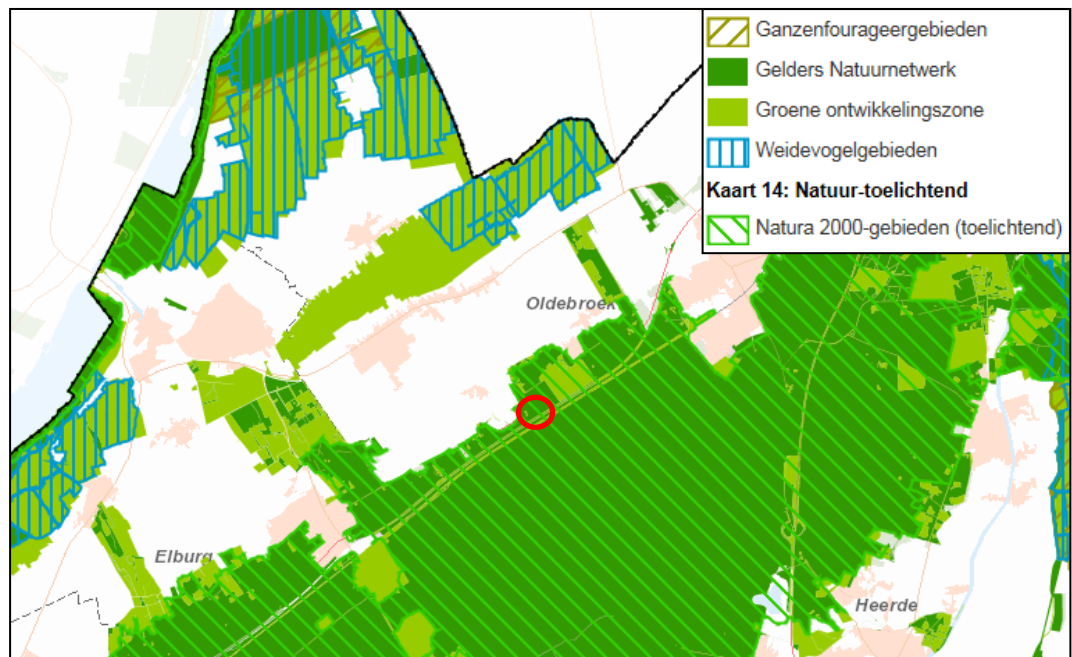
---

<sup>1</sup> SAB, 2016. Memo recreatiepark Mulligen, bureauonderzoek gebiedsbescherming. SAB, Arnhem.



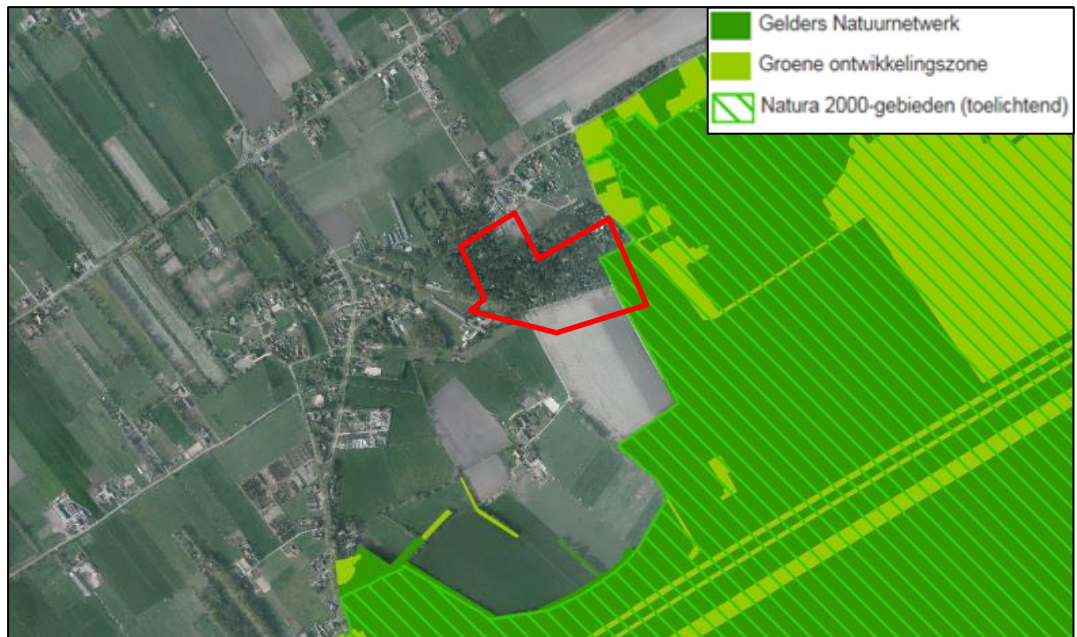
stikstofgevoelige leefgebieden en habitattypen van het direct naastgelegen Natura 2000-gebied. Om inzicht te krijgen of er met het voornemen sprake kan zijn van een negatief effect van onder andere stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen en leefgebieden van soorten in Natura 2000-gebied de Veluwe en overige nabijgelegen Natura 2000-gebieden, is een nader onderzoek in de vorm van een voortoets Wet natuurbescherming noodzakelijk

Navolgende afbeeldingen geeft de globale ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied, ganzenfoeragegebied, weidevogelgebied, het GNN en GO 's weer.



Globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd) ten opzichte van het Natura 2000-gebieden, GNN, de GO, weidevogel- en ganzenfoerageergebieden (Bron: Omgevingsvisie Provincie Gelderland. Bewerking: SAB).

Navolgende afbeelding illustreert de nabije ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe.



*Globale ligging van het besluitgebied(rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe (Bron: Omgevingsvisie Provincie Gelderland. Bewerking: SAB).*

### **3.2.2 Natuurnetwerk Nederland**

Het besluitgebied ligt niet in een GO, het GNN, een ganzenfoerageergebied of een weidevogelgebied (zie bovenstaande afbeeldingen). Het besluitgebied grenst in het oosten echter wel aan het GNN, de dichtstbijzijnde GO ligt daarnaast op ongeveer 75 meter afstand. Op ongeveer 2,6 kilometer ten noorden van het besluitgebied bevindt zich het dichtstbijzijnde weidevogelgebied. Op ongeveer 6,3 kilometer ten noorden van het besluitgebied ligt het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied.

Volgens de Omgevingsverordening Gelderland zijn ruimtelijke ingrepen in de GNN in principe niet mogelijk, vanwege de waardevolle aanwezige natuur. Binnen de GO zijn nieuwe bestemmingen en ruimtelijke ontwikkelingen wel mogelijk, maar dient tegelijkertijd ook gestreefd te worden naar een versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden. Aangezien het besluitgebied niet in het GNN of een GO ligt, vormen deze voorwaarden geen beperkingen voor de beoogde plannen.

Gezien de afstand, tussengelegen reeds verstorende elementen en gezien de kleine omvang van het plan, zullen de beoogde plannen tevens geen effect hebben op nabijgelegen weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden. Zodoende staat het aspect gebiedsbescherming in het kader van het GNN, GO, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

### **3.3 Soortenbescherming**

#### **3.3.1 Vaatplanten**

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden er op dat glad biggenkruid in de buurt van het besluitgebied voorkomt.

De groeiplaats van glad biggenkruid bestaat uit kalkarme, lemige zandgrond. De soort groeit met name in akkers die minder intensief worden bewerkt of waar het gewas minder dicht staat. Het besluitgebied, bestaande uit een bosrijk recreatiegebied, zal geen geschikte groeiplaats vormen voor een soort als glad biggenkruid. Een nader onderzoek naar deze soort wordt daarom niet noodzakelijk geacht. Andere vaatplanten met een beschermde status onder de Wet natuurbescherming zijn -op basis van het veldbezoek en verspreidingsgegevens van de NDFF- niet in het besluitgebied te verwachten.

#### **3.3.2 Grondgebonden zoogdieren**

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden erop dat de boomarter, das, edelhert, eekhoorn, steenarter en het wild zwijn in de buurt van het besluitgebied voorkomen.

De biotoop van de das bestaat uit kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreid liggende bosjes, heggen en houtwallen. De soort kan daarnaast ook voorkomen in vochtige heiden en rivierdalen. De buitenruimte van het besluitgebied wordt niet geschikt geacht als leefgebied van de das, aangezien het recreatieterrein te verstorend wordt geacht door de constante aanwezigheid van mensen. Sporen van de das (waaronder graafsporen, mestputjes of een burcht) zijn daarnaast niet aangetroffen. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF is de das daarnaast recent niet in de directe omgeving van het besluitgebied waargenomen. Negatieve effecten van het plan op de das zijn niet te verwachten en een nader onderzoek naar de das wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Het wild zwijn heeft het leefgebied in droge en natte voedselrijke loofbossen en gemengde bossen (voornamelijk met eik en beuk). Op zoek naar voedsel woelen ze zo grote percelen bos- of akkergrond om. Het recreatiegebied vormt geen geschikt leefgebied voor het wild zwijn. Het terrein is bosrijk, maar bestaat ook uit huizen en veelal omheinde tuinen. Het is uit te sluiten dat omheinde tuinen onderdeel uitmaken van een leefgebied van het wild zwijn. Daarbij is deze omgeving erg verstorend voor wild zwijn, door de aanwezigheid van mensen, werden geen sporen aangetroffen van wild zwijn en is in de omgeving voldoende alternatief leefgebied voorhanden. Van essentieel leefgebied is geen sprake en negatieve effecten van het plan op deze soort zijn daarom niet te verwachten. Nader onderzoek naar het wild zwijn wordt niet noodzakelijk geacht.

Het edelhert leeft in verschillende biotopen: drogere loofbossen, heidevelden, vennen en moerassen. Het meest optimaal leefgebied lijkt het edelhert te hebben waar bosgebieden grenzen aan grasgebieden. Het edelhert is schuw ten opzichte van mensen. Aanvankelijk was het edelhert dagactief. Echter, door de aanwezigheid van de mens is deze soort nu vooral in de schemering en 's nachts actief. Het besluitgebied bestaat uit een recreatiepark bestaande uit huizen en tuinen. Dit terrein wordt te verstorend

geacht voor het edelhert. Deze soort is in het besluitgebied uit te sluiten en een nader onderzoek naar deze soort is daarom niet noodzakelijk.

De eekhoorn leeft in bosrijk gebied met voldoende voedsel in de vorm van noten en zaden. Het bouwt een nest van takken en bladeren in de oksels van takken van bomen. In het besluitgebied is een oud nest van een eekhoorn aangetroffen. Dit betreft mogelijk een nest van vorig jaar. Het besluitgebied vormt daarnaast een geschikte leefomgeving voor deze soort, vanwege het bosrijke karakter van het gebied en de directe nabijheid van de Veluwe. De soort is in de huidige situatie niet in het besluitgebied uit te sluiten. Vanwege de mogelijke realisatie van bijgebouwen en de mogelijke kap van bomen, zijn negatieve effecten van het plan op de eekhoorn niet op voorhand uit te sluiten. Er wordt geadviseerd om ofwel een nader onderzoek naar deze soort uit te voeren ofwel volgens een –door het ministerie van EZ goedgekeurde- gedragscode voor de eekhoorn te werken.

De steenmarter leeft in steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter is ook in de grote steden te vinden, daarbij is de aanwezigheid van groenstroken, heggen en bosjes van belang voor het vinden van voedsel. Een leegstaand gebouw in een verruigde omgeving is voor de steenmarter geschikt leefgebied. Op basis van verspreidingsgegevens en op basis van de aanwezige elementen in het besluitgebied –woningen in een bosachtige omgeving, huizen die niet het hele jaar bewoond zijn- kan niet worden uitgesloten dat de steenmarter in het besluitgebied aanwezig is. Echter, deze quick scan omvat enkel de buitenruimte van het besluitgebied. Steenachtige schuilplaatsen zijn in deze buitenruimte niet aanwezig, waardoor een verblijfplaats van de steenmarter hier niet te verwachten is. Negatieve effecten van het plan in de vorm van de realisatie van bijgebouwen in de buitenruimte worden niet verwacht en een nader onderzoek naar deze soort wordt niet waarschijnlijk geacht.

De boommarter leeft in bosrijk en afgelegen gebied. Deze soort heeft zijn vaste rust- en verblijfplaats voornamelijk in een grote holte in een boom. Belangrijk hierbij is dat de boomkronen van deze boom aansluiten op naburige bomen, zodat de holte via verschillende bomen te bereiken is. Het besluitgebied bestaat uit een bosrijk recreatiegebied. Op basis van het veldbezoek wordt het besluitgebied te verstoring geacht om als leefgebied voor de boommarter te dienen. Deze soort is namelijk schuw en wordt met name aangetroffen in afgelegen bosgebied. In de omgeving is veel geschikter en rustiger leefgebied, waar kansrijkere plekken zijn voor leefgebied van de boommarter. De boommarter wordt daarom niet in het besluitgebied verwacht en een nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

#### *Vrijgestelde soorten*

In het besluitgebied zijn soorten als de ree, egel, haas en het konijn te verwachten. Bovengenoemde soorten zijn vrijgesteld van bescherming voor ruimtelijke ingrepen (zie paragraaf 2.2.3). Voor deze soorten hoeven bij de bouw mogelijkheden derhalve geen verregaande maatregelen getroffen te worden om verstoring te voorkomen. Wel dient te worden voldaan aan de zorgplicht. Er dienen derhalve maatregelen getroffen te worden om verstoring of erger te voorkomen, zoveel als redelijkerwijs kan worden verwacht.

### 3.3.3 *Vleermuizen*

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFD komen de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en rosse vleermuis in de buurt van het besluitgebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, hollen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

#### *Gebouwbewonende vleermuissoorten*

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. In deze rapportage wordt enkel de ruimte rond de (recreatie-)woningen beoordeeld op de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. De woningen zelf maken geen onderdeel uit van de beoordeling. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zijn daarom in de buitenruimte uit te sluiten.

#### *Boombewonende vleermuissoorten*

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hollen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. In het besluitgebied zijn verschillende bomen aanwezig. Deze zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op geschikte holtes en loszittend schors. In het besluitgebied zijn verschillende bomen aangetroffen met geschikte holtes voor een verblijfplaats van boombewonende vleermuizen. Bij de kap van bomen zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. Een nader onderzoek naar vleermuizen wordt daarom noodzakelijk geacht om de haalbaarheid van het plan in het kader van de Wet natuurbescherming vast te stellen.

#### *Essentieel foerageergebied*

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd. Het besluitgebied bestaat uit een bosrijk recreatiepark. Het plan heeft be-

trekking op het toestaan van permanente bewoning, met daarnaast nieuwe bouw mogelijkheden binnen Bos-1, Recreatie en Wonen. Het overige deel van het besluitgebied bestaat uit Bos-2. Het terrein met deze bestemming zal hoe dan ook bosrijk blijven. Aangezien het besluitgebied een bosrijk karakter houdt, blijft het gebied ook in de nieuwe situatie geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Het is daardoor niet te verwachten dat een (mogelijk essentieel) foerageergebied van vleermuizen verloren zal gaan door toedoen van het plan. Negatieve effecten van het plan op essentieel foerageergebied zijn daardoor niet te verwachten. Een nader onderzoek naar essentieel foerageergebied van vleermuizen wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

#### Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. De bomen in het besluitgebied maken onderdeel uit van lijnvormige, doorlopende groenstructuren in de omgeving. Echter, de buitenste rand van het besluitgebied bestaat uit een strook met de bestemming Bos-2, waar op basis van het plan geen mogelijkheden ontstaan om bijgebouwen te realiseren (en daarvoor bomen te kappen). De buitenste rand van het besluitgebied zal daarom zijn groene en lijnvormige karakter behouden. Om die reden maakt het besluitgebied ook in de nieuwe situatie onderdeel uit van lijnvormige, doorlopende groenstructuren in de omgeving. Negatieve effecten van het plan op essentiële vliegroutes van vleermuizen zijn om die reden niet te verwachten en een nader onderzoek hiernaar wordt niet noodzakelijk geacht.

### **3.3.4 Vogels**

#### Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het besluitgebied veel verschillende soorten zangvogels waargenomen. Vanwege de bosrijke omgeving van het besluitgebied zullen er veel vogels in het besluitgebied broeden.

Om te voorkomen dat bij de werkzaamheden en eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het besluitgebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat met de ruimtelijke ontwikkeling geen nesten vernield worden en dat er geen verstoring optreedt die van wezenlijke invloed is op de gunstige staat van instandhouding van een vogelsoort. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

#### Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFP komen verschillende vogels met een jaarrond beschermde nest in de buurt van het besluitgebied voor. Gezien het aanwezige biotoop (bomenrijk recreatiegebied, naast bos en agrarische grond) is de aanwezigheid van nesten mogelijk van roofvogels die niet zeer schuw zijn, zoals de buizerd en sperwer. In het besluitgebied is ook een oud nest aangetroffen, wat qua grootte een voormalig buizerdnest zou kunnen zijn. Gedurende het veldbezoek vloog ook geregeld een buizerd over de bomen in het besluitgebied en over het bosgebied ten zuidoosten van het besluitgebied. Vanwege de vele coniferen en de bosrijke omgeving kan ook de aanwezigheid van de ransuil niet met zekerheid worden uitgesloten. Om zekerheid te krijgen over aan- of afwezigheid van jaarrond beschermde nesten van roofvogels en de ransuil in het besluitgebied, wordt nader onderzoek geadviseerd.

Verspreidingsgegevens van de NDFP duiden er tevens op dat de huismus in de omgeving van het besluitgebied voorkomt. Tijdens het veldbezoek, dat plaatsvond in het begin van de broedperiode van deze soort, is tijdens geschikte weersomstandigheden geen enkele huismus in het besluitgebied gehoord of gezien. Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet is aangetroffen, duidt er op dat het besluitgebied geen onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus. Het besluitgebied blijft daarbij ook in de toekomst geschikt als leefgebied voor huismussen. Negatieve effecten van het plan op de huismus zijn daarom niet te verwachten en een nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

#### Categorie 5 vogelsoorten

In het besluitgebied zijn verschillende spechtengaten aanwezig. Ook kan niet worden uitgesloten dat de bosuil een nestplaats in het besluitgebied heeft. Spechten en de bosuil zijn categorie 5 vogelsoorten. De nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn. Aangezien de omgeving van het besluitgebied zeer bosrijk is, zijn er in de directe omgeving voldoende kansen op een nestplaats voor dergelijke categorie 5- vogelsoorten. Nesten van dergelijke categorie 5- vogelsoorten zijn derhalve enkel tijdens de broedperiode beschermd.

### **3.3.5 Reptielen**

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFP komen de adder, hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis in de buurt van het besluitgebied voor.

Adders zijn te vinden in de oostelijke helft van Nederland. Ze komen voor in heide- en hoogveengebieden en open plekken in bossen. De omgeving van de adder moet voldoende schuilplaatsen, bestaande uit dichte vegetatie, rotsen en holen van andere dieren. Adders zijn meestal in de omgeving van water te vinden. Het besluitgebied bestaat niet uit heide of hoogveen en wordt geen geschikte leefomgeving geacht voor de adder. Negatieve effecten van het plan op deze soort zijn niet te verwachten en een nader onderzoek naar de adder wordt niet noodzakelijk geacht.

De hazelworm leeft in bossen, bosranden, houtwallen en heide maar ook in parken en tuinen in een bosrijke omgeving. Hazelwormen leven deels ondergronds, onder blad of onder heidestruiken. Hazelwormen leven ter bescherming tegen vijanden vaak in mierenhopen. Het winterhabitat van hazelwormen bestaat uit oude holen (konijnen) en



composthopen. Het besluitgebied, bestaande uit een recreatiepark in een bosrijke omgeving, kan een geschikt biotoop voor de hazelworm vormen. Negatieve effecten van het plan op de hazelworm zijn bij het realiseren van bouwwerken niet op voorhand uit te sluiten. Een nader onderzoek naar de hazelworm wordt daarom noodzakelijk geacht om de haalbaarheid van het plan in het kader van de Wet natuurbescherming vast te stellen.

De habitat van de levendbarende hagedis bestaat uit vochtige gebieden zoals graslanden, natte weiden, drogere delen van moerassen of veengebieden, duinen, open bossen en bosranden. Open plekken om te zonnen zijn een voorwaarde voor vestiging. Winterverblijven bestaan uit vorstvrije plekken in zeggepollen, zandholten of onder boomstronken. Het besluitgebied, bestaande uit een recreatiepark in een bosrijke omgeving, kan een geschikt biotoop voor de levendbarende hagedis vormen. Negatieve effecten van het plan op de levendbarende hagedis zijn bij het realiseren van bouwwerken niet op voorhand uit te sluiten. Een nader onderzoek naar de levendbarende hagedis wordt daarom noodzakelijk geacht om de haalbaarheid van het plan in het kader van de Wet natuurbescherming vast te stellen.

De biotoop van de zandhagedis bestaat uit duin- en heidegebieden. In kalkarme duinen wordt deze soort vooral aangetroffen in droge struikheideterreinen terwijl hij in kalkrijke duinen voornamelijk voorkomt in open struweelduinen. Het leefgebied bestaat vaak uit een mengeling van dwergstruikvegetatie, afgewisseld met hogere grassen en open zand. De soort houdt met name van overgangen tussen vegetatie- en landschapstypen. Het besluitgebied vormt –in de afwezigheid van een duin- en heidevegetatie- geen geschikte leefomgeving voor de zandhagedis. Negatieve effecten van het plan op de zandhagedis zijn daarom niet te verwachten en een nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

### **3.3.6 Amfibieën**

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden erop dat de kamsalamander in de buurt van het besluitgebied voorkomt.

De kamsalamander komt voor in kleinschalige landschappen met bossen, heggen en struwelen. Het voorplantingsbiotoop (vanaf half maart) bestaat uit matig voedselrijke tot voedselrijke stilstaande wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie. De poel mag niet geheel beschaduwd zijn en moet permanent water bevatten. De soort heeft een leefgebied in een straal van 300 tot 500 meter rond het voortplantingswater en overwintert tussen november en februari op vorstvrije locaties onder stenen, takkenstapels of steenhopen. Sommige kamsalamanders blijven gedurende het hele jaar in het water. Aangezien het besluitgebied in een kleinschalige en bosrijke omgeving ligt, er open water in de buurt is en verspreidingsgegevens van de NDFF erop duiden dat de kamsalamander in de directe omgeving van het besluitgebied voorkomt, kan de aanwezigheid van de kamsalamander in het besluitgebied niet op voorhand worden uitgesloten. Een nader onderzoek naar de kamsalamander wordt noodzakelijk geacht om de haalbaarheid van het plan in het kader van de Wet natuurbescherming vast te stellen.

#### *Vrijgestelde soorten*

In het besluitgebied zijn soorten als bruine kikker en de gewone pad te verwachten. Bovengenoemde soorten zijn vrijgesteld van bescherming voor ruimtelijke ingrepen (zie paragraaf 2.2.3). Voor deze soorten hoeven bij de realisatie van bijgebouwen derhalve geen verregaande maatregelen getroffen te worden om verstoring te voorkomen. Wel dient te worden voldaan aan de zorgplicht. Er dienen derhalve maatregelen getroffen te worden om verstoring of erger te voorkomen, zoveel als redelijkerwijs kan worden verwacht.

#### **3.3.7 Vissen**

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden er niet op dat er beschermde vissen in de buurt van het besluitgebied voorkomen.

In het besluitgebied zijn –naast vijvers- ook geen permanent watervoerende elementen aanwezig waar strikt beschermde vissoorten verwacht kunnen worden. Negatieve effecten van het plan op beschermde vissen zijn om die reden niet te verwachten en een nader onderzoek naar vissen wordt niet noodzakelijk geacht.

#### **3.3.8 Insecten en andere ongewervelden**

Verspreidingsgegevens van de NDFF duiden er op dat dat zilveren maan in de buurt van het besluitgebied voorkomt.

De habitat van deze soort bestaat uit natte tot vochtige, schrale graslanden en bloemrijke hooi- of rietlanden. Het besluitgebied bestaat uit een bomenrijk recreatiepark. Vochtige, schrale graslanden of bloemrijke hooi- of rietlanden zijn niet op het terrein aanwezig. Zilveren maan wordt daarom niet in het besluitgebied verwacht en een nader onderzoek naar deze soort wordt niet noodzakelijk geacht.

### **3.4 Bescherming houtopstanden**

Bij de inrichting van de buitenruimte worden mogelijk houtopstanden geveld. Om de haalbaarheid van het plan vast te stellen is een nader onderzoek noodzakelijk om voor deze situatie te bepalen of het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming voor houtopstanden van toepassing is.

## 4 Conclusie en advies

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het besluitgebied. Ook is nagegaan of de ruimtelijke ontwikkeling die mogelijk wordt gemaakt, mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het besluitgebied.

### 4.1 Gebiedsbescherming

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat het besluitgebied niet in het Natuurnetwerk Nederland (provincie Gelderland spreekt van het GNN) ligt. Aangezien het besluitgebied niet in het GNN of een GO ligt, vormen deze voorwaarden geen beperkingen voor de beoogde plannen.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat Natura 2000-gebied Veluwe in de buurt van het besluitgebied ligt. Met de geplande ruimtelijke ontwikkeling is een toename in stikstofuitstoot in het besluitgebied te verwachten. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de Veluwe is vanwege een mogelijke toename in stikstofdepositie door de ruimtelijke ontwikkeling in het besluitgebied op voorhand niet uit te sluiten. Nader onderzoek in de vorm van een voortoets Wet natuurbescherming is daarom noodzakelijk.

### 4.2 Soortenbescherming

Met behulp van verspreidingsgegevens van plant- en diersoorten van de Nationale Databank Flora en Fauna en het uitgevoerde veldbezoek in het besluitgebied is duidelijk geworden dat enkele essentiële elementen van beschermde diersoorten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten in het besluitgebied. Het betreft onderstaande soorten. In navolgende tabel is de onderzoeksperiode van navolgende soorten aangegeven.

- Eekhoorn: aanwezigheid van nesten van de eekhoorn rond het besluitgebied en in het beboste gedeelte van het besluitgebied is op voorhand niet uit te sluiten. Er wordt geadviseerd om ofwel een nader onderzoek naar deze soort uit te voeren ofwel volgens een –door het ministerie van EZ goedgekeurde- gedragscode voor de eekhoorn te werken. Onderzoek naar de aanwezigheid van eekhoornnesten dient door middel van twee veldbezoeken te worden vastgesteld.
- Vleermuizen: gezien het feit dat rond het besluitgebied veel bomen aanwezig zijn, kan op voorhand aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet uitgesloten worden. Een dergelijk onderzoek bestaat uit vier veldbezoeken. Twee daarvan vinden plaats in de kraamperiode (15 mei tot en met 15 juli). Eén vindt vanaf zonsondergang plaats en de andere tot zonsopkomst. Tussen de twee veldbezoeken dient een periode van minimaal 30 dagen te zitten. De laatste twee veldbezoeken vinden plaats in de paarperiode (15 augustus tot en met 15 september). Beide onderzoeken starten vanaf een uur na zonsondergang. Tussen de twee onderzoeken dient een periode van minimaal 20 dagen te zitten.

- Roofvogels: Vanwege de aanwezigheid van een mogelijk (voormalig) roofvogel-nest, het laag overvliegen van de buizerd, en het feit dat het een bosrijk gebied betreft, kunnen nesten van roofvogels niet op voorhand worden uitgesloten. Een nader onderzoek hiernaar wordt noodzakelijk geacht. Geadviseerd wordt eenmalig intensief alle bomen te controleren op mogelijke nesten, bij voorkeur in de periode dat het blad van de bomen is. Als een verdacht nest wordt waargenomen dient in het voorjaar een tweede veldbezoek uitgevoerd te worden om te bekijken of de waargenomen nesten bezet worden door een vogel waarvan het nest jaarrond beschermd is.
- Ransuil: Het onderzoek naar de ransuil dient plaats te vinden in de periode 20 februari tot 20 juni waarbij twee veldbezoeken worden uitgevoerd. Het onderzoek richt zich op het vaststellen van nestlocaties.
- Reptielen: de aanwezigheid van reptielen kan in het besluitgebied op voorhand niet worden uitgesloten. Derhalve dient door middel van het plaatsen van platen in het besluitgebied, de aanwezigheid van deze soortgroep te worden onderzocht. De platen warmen snel op in de zon en vormen een uitermate geschikt microklimaat voor reptielen om zich op te warmen. Door het oplichten van de platen kan gecontroleerd worden of hieronder reptielen aanwezig zijn. Door middel van vier veldbezoeken in de periode van april tot en met oktober kan de aan- of afwezigheid van deze soort worden bepaald.
- Kamsalamander: Het nader onderzoek naar het leefgebied van de kamsalamander dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen zoals verwoord in de soortenstandaard van de kamsalamander (RVO, 2014). Vaststellen van de aan- of afwezigheid van de kamsalamander kan worden gedaan door een combinatie van technieken. Voor deze situatie dient nader te worden bepaald welke techniek het meest haalbaar is.

Soortgroep	Soort/functie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gr. zoogdieren	Eekhoorn												
Vleermuizen	Verblijfplaatsen												
Vogels	Jr. besch. nest												
	Ransuil												
Reptielen	Hazelworm, le- vendbarende hagedis												

*Overzicht van onderzoeksperiodes van de verschillende op voorhand niet uit te sluiten strikt beschermde soorten. De donkergrijze periodes zijn de optimale onderzoeksperiodes. Bij de soortgroep vogels zijn de lentemaanden lichtgrijs. Hier dient nader onderzoek plaats te vinden als de wintermaanden ervoor verdachte nesten zijn aangetroffen.*

#### 4.2.1 Broedperiode

Van alle van nature in Nederland in het wild levende vogels mag het nest tijdens het broeden (van start van nestbouw tot en met het uitvliegen van de jongen) niet worden beschadigd of vernield. De broedperiode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd.

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat in en direct rond het besluitgebied vogels kunnen gaan broeden. Wij adviseren daarom om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het besluitgebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het besluitgebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

#### **4.2.2 *Zorgplicht***

Iedereen neemt voldoende zorg in acht voor alle natuur en in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in elk geval in dat iedereen die weet dat hij schade aan natuur gaat veroorzaken door een bepaalde handeling, hij deze handeling daarom niet uitvoert, of maatregelen neemt om schade aan de natuur door de handeling zoveel mogelijk te voorkomen. Probeer bijvoorbeeld bij de ruimtelijke ingreep zoveel mogelijk bomen, struiken en overig groen te behouden. Werken buiten de winterperiode voorkomt dat dieren die in winterrust zijn verstoord of gedood worden.

### **4.3 Bescherming houtopstanden**

Bij de inrichting van de buitenruimte worden mogelijk houtopstanden geveld. Om de haalbaarheid van het plan vast te stellen is een nader onderzoek noodzakelijk om voor deze situatie te bepalen of het beschermingsregime van de Wet natuurbescherming voor houtopstanden van toepassing is.

### **4.4 Vervolgstappen**

- Uitvoeren voortoets Wet natuurbescherming;
- Uitvoeren nader onderzoek vleermuizen, roofvogels, ransuil, reptielen, kamsalamander en eekhoorn;
- Houd rekening met broedende vogels;
- Houd rekening met zorgplicht;
- Nader onderzoek houtopstanden.



## Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Vergeer J.W., van Dijk A.J., Boele A., van Bruggen J. & Hustings F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Rijksdienst voor Ondernemende Nederland, 2014. Soortenstandaard kamsalamander. Versie 2.0, december 2014.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. [www.netwerkgroenebureaus.nl](http://www.netwerkgroenebureaus.nl) en [www.zoogdiervereniging.nl](http://www.zoogdiervereniging.nl).

[www.gelderland.nl](http://www.gelderland.nl)

[www.ndff.nl](http://www.ndff.nl)

[www.ravon.nl](http://www.ravon.nl)

[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

[www.stowa.nl](http://www.stowa.nl)

[www.synbiosys.alterra.nl](http://www.synbiosys.alterra.nl)

[www.telmee.nl](http://www.telmee.nl)

[www.vogelbescherming.nl](http://www.vogelbescherming.nl)

[www.zoogdiervereniging.nl](http://www.zoogdiervereniging.nl)

[www.aerius.nl](http://www.aerius.nl)